

Okullarda Hayat Boyu Ö?renme Kültürü Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okullarda Hayat Boyu Ö?renme Kültürü Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27905>

Özet

Okullarda Hayat Boyu Ö?renme Kültürü Ölçe?i (OHÖKÖ), okulların örgütsel yapıs? içerisinde Hayat Boyu Ö?renme (HBO) felsefesini ne ölçüde benimsedi?ini ve uyguladığını ölçmek amacıyla geli?tirilmiş ölçek geli?tirme çalışmasıdır. Bu ölçek, eğitim kurumlarının sadece akademik bilgi aktarımının ötesine geçerek, çalışanlar ve öğrenciler için sürekli gelişim ve öğrenme ortamı oluşturma kapasitesini de?erlendirmeyi hedefler. Ölçek, okul kültürünün HBO ilkelerine uyumunu, öğretmenlerin mesleki gelişim algılarını ve okul yönetiminin destekleyici rolünü nicel olarak analiz etmek için tasarlanmıştır.

Ölçek, Soner Do?an ve Ayşe Çalkın-Toyo?lu tarafından 2019 yılında yürütülen bir geçerlik ve güvenirlik çalışması kapsamında geli?tirilmiş olup, eğitim araştırmaları alanında okul kültürü ve sürekli öğrenme arasındaki ilişkiyi incelemek isteyen araştırmacılar için önemli bir araç sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Hayat Boyu Ö?renme, Okul Kültürü, Eğitim Yönetimi, Öğrenen Organizasyon, Ölçek Geli?tirme, Örgütsel Ö?renme.

Yazarlar

Soner Do?an, Ayşe Çalkın-Toyo?lu

Amaç

Okullarda Hayat Boyu Ö?renme Kültürü Ölçe?i'nin temel amacı, eğitim kurumlarında yerleşik olan Hayat Boyu Ö?renme (HBO) kültürünün düzeyini tespit etmektir. Ölçek, öğretmenlerin, yöneticilerin ve diğer okul personelinin sürekli öğrenmeye yönelik tutumlarını, okuldaki bilgi paylaşım pratiklerini, yenilikçiliği teşvik eden ortamlar ve yöneticilerin bu kültüre sunduğu desteği ölçmeyi amaçlamaktadır.

Bu araç, okul yöneticilerine ve politika yapıcılara, mevcut okul kültürlerinin güçlü ve zayıf yönlerini belirleme konusunda somut veriler sunarak, kurumsal gelişim stratejilerinin oluşturulmasında yol gösterici olmayı hedefler. Ölçek, özellikle Türkiye bağlamında okul kültürünün HBO çerçevesinde nasıl yapılandırıldığını anlamaya odaklanmıştır.

Yapı (Kavramsal Çerçeve)

Ölçek, Okullarda Hayat Boyu Ö?renme Kültürü kavramını çok boyutlu bir yapı olarak ele alır. Bu yapı, bir okulun öğrenmeyi sadece bir görev olarak değil, aynı zamanda sürekli bir değer ve norm

olarak görme biçimini ifade eder. Kavramsal olarak, ölçek genellikle üç veya dört temel faktör etrafında toplanan maddelerden oluşur. Bu faktörler şunlar olabilir:

Örgütsel Destek ve Yönetim: Okul yönetiminin, personelin sürekli eğitime ve mesleki gelişimine sağladığı kaynaklar ve teşvikler.

Bireysel Öğrenme Motivasyonu: Öğretmenlerin ve personelin kişisel gelişimlerine ve yeni bilgileri edinmeye yönelik içsel motivasyonları ve tutumları.

Bilgi Paylaşımı ve İşbirliği: Okul içinde informal ve formal yollarla bilgi, deneyim ve iyi uygulamaların paylaşılma şekli ve kalitesi.

Yenilikçilik ve Geri Bildirim Kültürü: Hata yapmaktan çekinmeme, yeni yöntemleri deneme ve sürekli geri bildirim yoluyla kendini geliştirme anlayışı.

Bu yapı, okulların öğrenen organizasyonlar haline gelme sürecini psikometrik yöntemlerle değerlendirmeye olanak tanır.

Geçerlik

Okullarda Hayat Boyu Öğrenme Kültürü Ölçeği'nin geçerlik çalışmaları, Doğan ve Çalkan-Toyoğlu (2019) tarafından yürütülen geliştirme makalesinde detaylandırılmıştır. Tipik bir ölçek geliştirme sürecinde olduğu gibi, öncelikle yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla çalışmalar yapılmıştır.

Genellikle, bu tür çalışmalarda **kapsam geçerliliği** için uzman görüşleri alınır ve maddelerin ölçülmek istenen yapıyı temsil edip etmediği incelenir. **Yapı geçerliliği** ise genellikle Faktör Analizi yöntemleriyle desteklenir. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak varsayılan boyutları ne kadar doğru bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Ölçeğin, hedeflediği kavramsal çerçeveyi başarıyla bir şekilde temsil ettiği belirtilmiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlilik analizi de geliştirme çalışmasının önemli bir parçası olacaktır. Güvenirlilik, ölçeğin tutarlılık ve istikrar derecesini ifade eder. Bu amaçla, genellikle **iç tutarlılık katsayısı** (Cronbach Alfa) hesaplamaları yapılmıştır.

Yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Ölçek geliştirme sürecinde, alt boyutların ve toplam ölçeğin iç tutarlılık katsayılarındaki kabul edilebilir düzeyde (genellikle .70 ve üzeri) olduğu rapor edilmiştir. Bu, ölçeğin farklı uygulamalarda benzer sonuçlar verme potansiyeline sahip olduğunu işaret eder.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliğini belirlemek amacıyla **Faktör Analizi** uygulanmıştır. Doğan ve Çalçıkan-Toyoğlu (2019) çalışmasında, genellikle hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır.

Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA): Ölçeğin kaç faktörden oluştuğunu ve maddelerin hangi faktörler altında toplandığını belirlemek için kullanılmıştır. KMO değeri (örneklem yeterliliği) ve Bartlett Küresellik Testi sonuçları, verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermiştir. Bu analizler sonucunda ölçeğin nihai çok boyutlu yapısı ortaya konmuştur.

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA): AFA ile belirlenen faktör yapısına, yeni bir örneklem üzerinde teorik modele uygunluğunu test etmek için kullanılmıştır. Uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.), modelin verilerle yüksek düzeyde uyumlu olduğunu göstererek ölçeğin yapısal geçerliğini teyit etmiştir.

Araç Bilgileri

Test Tipi: Geliştirme (Özgün bir Türkçe ölçek olarak geliştirilmiştir.)

Format: Lickert Tipi Derecelendirme. (Orijinal kaynakta belirtilmemiş olmakla birlikte, sosyal bilimlerde geliştirilen tutum ve kültür ölçekleri genellikle 4'lü veya 5'li Lickert tipi derecelendirme kullanır.)

Dil Seçeneği: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler ve Okul Yöneticileri. (Okul kültürünü değerlendirdiği için birincil olarak okul personelini hedefler.)

Yaş Grubu: Yetkinler (Eğitim Profesyonelleri)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki resmi okullarda (ilkokul, ortaokul, lise) görev yapan öğretmenler ve yöneticiler. Geliştirme çalışması için kullanılan örneklem, ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik analizlerinin yapıldığı eğitim profesyonellerinden oluşmaktadır.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçeği. Katılımcılar, okullarında Hayat Boyu Öğrenme Kültürünün varlığına ilişkin maddelere ne ölçüde katıldıklarını belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Eğitim, Okul, Öğrenme Kültürü, Psikometri, Faktör Analizi, Kurumsal Gelişim, Eğitim Politikaları.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Soner Doğan

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresi: snr312@gmail.com

Yazın Adresi: Kaynak makalede belirtilen akademik kuruma ait.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

İzinler: Ölçeğin akademik çalışmalarda kullanımı için genellikle yazarlardan izin alınması tavsiye edilir. Ticari kullanım için özel izinler gerekebilir.

Ücret: Akademik ve araştırma amaçlı kullanımlarda genellikle ücret talep edilmemektedir, ancak bu durum yazarların politikalarına bağlıdır.

Test Yılı: 2019 (Ölçeğin yayınlandığı ve geçerlik/güvenilirlik çalışmaları tamamlanmış yılı.)

Bu ölçeğe ait orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [okullarda-hayat-boyu-ogrenme-kulturu-olcegi-toad.pdf](https://doi.org/10.29329/mjer.2019.202.1)

Kaynaklar

Doğan, S., ve Çalçıkan-Toyoğlu, A. (2019). Okullarda Hayat Boyu Öğrenme Kültürü Ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13(28), 1-18. <https://doi.org/10.29329/mjer.2019.202.1>

Okullarda Hayat Boyu Öğrenme Kültürü Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçek maddeleri, kaynağın sağlanmadığı durumlarda bu alana eklenemez.

Ölçek maddeleri bu alanda yer almamaktadır, detaylı maddeler için lütfen referans gösterilen makaleye başvurunuz (DOI: <https://doi.org/10.29329/mjer.2019.202.1>).